

สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
Administrator's Competency and Internal Quality Assurance in
School under Chumphon Primary Educational Service Area
Office 1

¹สิริพร บุญทิพย์

Siriporn Buntip

²นุชนรา รัตนศิริประภา

Nuchnara Rattanasiraprapha

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: kob.2345@gmail.com

Received May 29, 2023; Revised August 23, 2023; Accepted: August 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน 2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และ 3) สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 86 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้างานบริหารงานวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารตามแนวคิดของเฮลรีเกล แจ็คสัน และสโลคัม และการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยภาพรวม

อยู่ในระดับมากที่สุด 3. สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ในลักษณะคล้อยตามกัน

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหาร; ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน; ประถมศึกษาชุมพร เขต1

Abstract

The research objectives were to determine: 1) the school administrator's competencies 2) internal quality assurance of school and 3) the relationship between administrator's competencies and internal quality assurance of school under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. The sample was 86 schools under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1. The two respondents from each school consisted of a school director or a Deputy Director or Academic Department and a teacher, with the total of 172. The research instrument was a questionnaire regarding administrator's competencies, based on the concept of Hellriegel, Jackson, and Slocum and the internal quality assurance of school, based on the concept of Guidelines for developing an internal quality assurance system of OBEC. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings revealed that: 1. The school administrator's competencies under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1 as a whole was at highest level. 2. The internal quality assurance of school under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1 as a whole was at highest level. 3. The relationship between administrator's competencies and internal quality assurance of school under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1 were medium correlation, with significantly at .01.

Keywords: Adminstrator Competency: Internal Quality Assurance in School; Chumphon Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มี การยกร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 49 ในการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นปัจจัยที่ ต้องได้รับการ

ประเมิน ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน จึงเป็นสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ยังมีหลายประเด็นที่เป็นปัญหา ต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง และต่อยอดโดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาที่พบว่า มีโรงเรียนจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของระดับชาติ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุสมรรถนะในการ วางแผนและการบริหารจัดการของผู้บริหารที่กระทบต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน กล่าวคือ การดำเนินงานบางอย่างไม่มีการกระจายอำนาจไปสู่ครูผู้ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ จะยึดติดกับความคิดของตนเองเป็นหลัก ด้านการสื่อสารของผู้บริหารที่ผู้บริหารไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนเองสู่บุคลากรได้อย่างชัดเจนและทั่วถึงในองค์การเท่าที่ควร ไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา มาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจดำเนินงานต่อหรือเลิกทำจึงส่งผลทำให้ไม่เกิดความคิดที่กว้างไกล นอกจากนี้การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกบทสรุปผู้บริหาร (รอบสี่) ปี พ.ศ.2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารจัดการยังมีผลการประเมินไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งยังมีอีกหลายมาตรฐานที่มีหลายโรงเรียนยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จึงทำให้เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จัดให้มีการประชุมผู้บริหารโรงเรียนเพื่อรับทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ไขการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 เนื่องจากมีโรงเรียนในสังกัดจำนวนมาก ยังไม่สามารถปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สมศ. ได้รายงานว่าส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังเป็นปัญหาในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และที่ยังไม่ได้รับการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ซึ่ง ส่งผลให้ผลการประเมินคุณภาพภายในไม่สอดคล้องกับสภาพจริง ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอก อีกทั้งการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาก็ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชา เพราะโรงเรียนขนาดเล็กบางแห่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ยังขาดเข้าใจถึงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารและบุคลากรควรศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ยังไม่ผ่านการรับรองและผลการประเมินยังอยู่ในระดับดีดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษาจึง

จำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีสมรรถนะในการบริหารซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งย่อมส่งผลกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจังหวัดชุมพร เพื่อจะได้นำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางใน การปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อทราบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต1
- 2) เพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต1
- 3) เพื่อทราบสมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 110 โรงเรียน ซึ่ง ผู้วิจัยได้จากการเปิดตารางประมาณการขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ จำนวน 86 โรงเรียนนั้น ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบง่าย (Stratified Random sampling) กำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 86 คน ครู จำนวน 86 คนรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ จำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง (force choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ซึ่งสร้างตามแนวคิดของ เฮลริเกิล, แจ็คสัน และสโลคัม (Hellriegel, Jackson, and Slocum)

ตอนที่ 3 การสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ของ แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามในตอนี่2และ3เป็นมาตราส่วนประมาณค่า(rating scale) ของไลเคิร์ต (Likert's rating scale)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา งานเอกสาร ตำรา วรรณกรรมงานวิจัยและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นนำผลของข้อมูลที่ศึกษามาสร้างเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC= index of item objective congruence) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 2 จำนวน 15 แห่ง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน

ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .954

ขั้นที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์เนื้อหาจากกลุ่มตัวอย่างและเขียนสรุปเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.41) และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะในการตระหนัก รับรู้โลกาภิวัตน์ สมรรถนะในการบริหารตนเอง สมรรถนะในการสื่อสาร สมรรถนะในการปฏิบัติ เชิงกลยุทธ์ สมรรถนะในการทำงานเป็นทีม และสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ตามลำดับ ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot})

(n = 172)

ด้าน	สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	สมรรถนะในการสื่อสาร (X_1)	4.58	0.40	มากที่สุด
2	สมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ (X_2)	4.55	0.43	มากที่สุด
3	สมรรถนะในการทำงานเป็นทีม (X_3)	4.58	0.41	มากที่สุด

4	สมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ (X ₄)	4.58	0.40	มากที่สุด
5	สมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ (X ₅)	4.62	0.43	มากที่สุด
6	สมรรถนะในการบริหารตนเอง (X ₆)	4.61	0.42	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.62	0.41	มากที่สุด

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพรเขต 1 (Y_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.62, S.D.=0.38) และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n = 172)

ด้าน	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา(Y ₁)	4.62	0.37	มากที่สุด
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y ₂)	4.66	0.34	มากที่สุด
3	การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา(Y ₃)	4.61	0.38	มากที่สุด
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y ₄)	4.60	0.39	มากที่สุด
5	การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา(Y ₅)	4.62	0.48	มากที่สุด
6	การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y ₆)	4.63	0.38	มากที่สุด
รวม (Y_{tot})		4.62	0.38	มากที่สุด

3. สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ในลักษณะคล้ายตามกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ ตลอดจน มีพฤติกรรมที่จะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และพันธกิจของโรงเรียนได้ ซึ่งสมรรถนะ ของผู้บริหารนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้มี คุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะผู้บริหารที่สมรรถนะย่อมหมายถึงผู้ที่มีความสามารถทางการ บริหารในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสมรรถนะในการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นความสามารถในการถ่ายทอดและ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ถัดมาคือสมรรถนะในการวางแผนและ การบริหารจัดการ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการ แก้ปัญหา สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เหล่านั้นได้ ถัดมาคือสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารในการสร้างทีม ที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ตลอดจน มอบหมายงานให้แก่สมาชิกแต่ละคนอย่างเหมาะสม อันจะสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เกื้อกูลกันเกิดแรงจูงใจให้ร่วมกันทำงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ถัดมาคือสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารในการ วิเคราะห์กลยุทธ์ของโรงเรียน และปรับโครงสร้างของการทำงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมได้ อีกทั้งยังมีสมรรถนะในการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นความสามารถของ ผู้บริหารในการปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถรับรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ ของโลก และผลกระทบต่อโลกที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มีความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสามารถปรับตัวเข้ากับ วัฒนธรรมเหล่านั้นได้อย่างกลมกลืน นอกจากนี้ยังรวมถึงการ มีสมรรถนะในการบริหารตนเอง ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารในการรู้จักตัวตนของตนเองมีความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายนั้น และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าหากผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะผ่าน กระบวนการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอบรม สัมมนาทางวิชาการ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม ย่อมส่งผลให้การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด (วิไลพร ศรีอนันต์, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพัชร หินแก้ว ที่ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กมลพัชร หินแก้ว, 2555) และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐณิชา พันธุ์ชะวงษ์ ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตวัชรวิทย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ คำน้ชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การบริการ

ที่ดี การมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาตนเอง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ และการทำงานเป็นทีม (ณัฐธัญญา พันธุ์ชะวงษ์, 2562)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจ เนื่องจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีกระบวนการใน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการประกัน คุณภาพการศึกษาถือเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของโรงเรียนจะมี ประสิทธิภาพและทำ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้ กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้มีการปฏิรูประบบการประเมินและ การประกัน คุณภาพการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการ ประกันคุณภาพ ภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษา สามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาติชาย พิมพิไสย ได้ทำการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาโดยภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการวางแผน พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานตาม ธรรมเนียมสถานศึกษา ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญคือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกัน คุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) การปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในธรรมเนียม สถานศึกษา 2) การกำกับติดตามควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และ 3) การพัฒนาครูผู้สอนควร ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม (ชาติชาย พิมพิไสย, 2559)

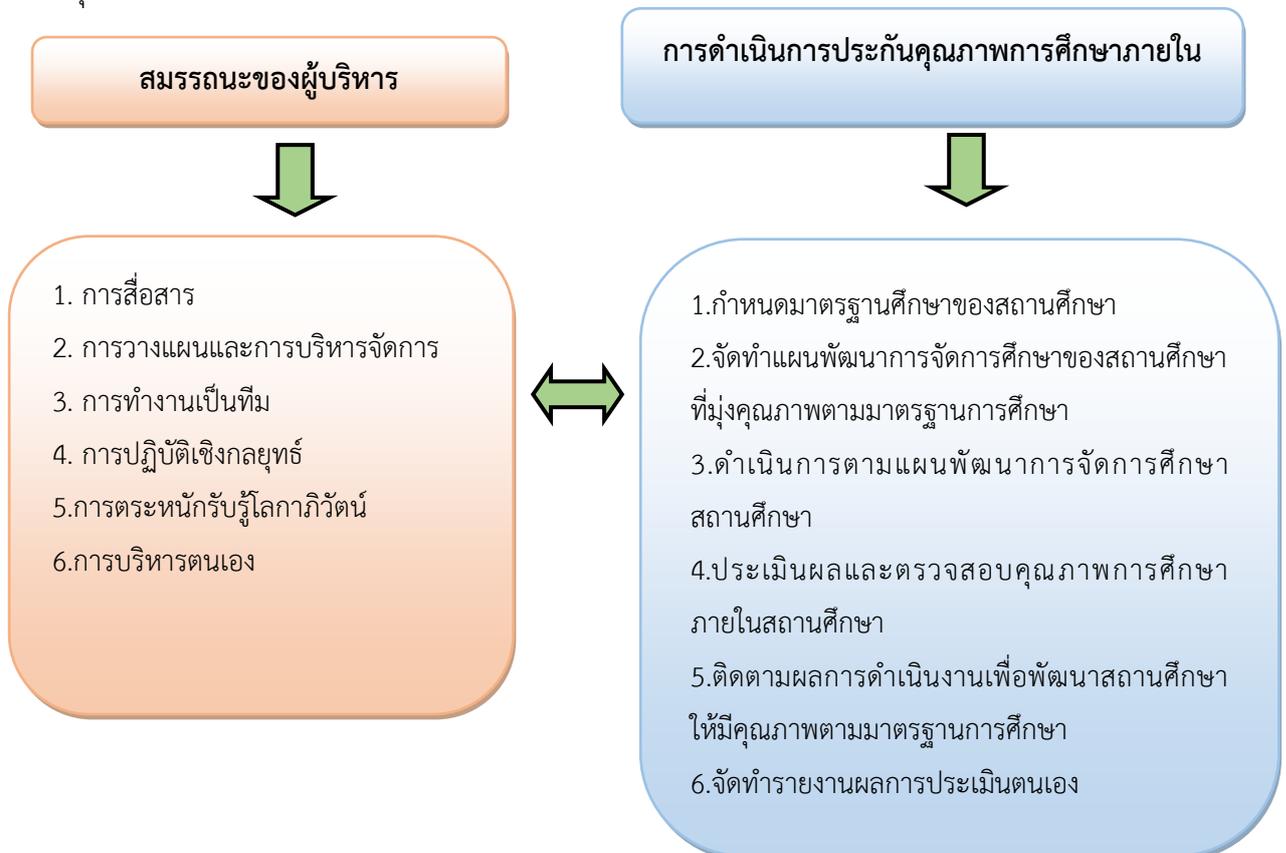
จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา ภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปาน กลาง ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า สมรรถนะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการ ดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการสื่อสาร ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้าน การทำงานเป็นทีม ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านการตระหนักรับรู้โลกาภิวัตน์ และด้านการบริหาร ตนเอง ซึ่งส่งผลให้สามารถบริหารจัดการให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุ เป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษา ถือเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยหากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในด้านต่างๆ ทั้งในด้านของการ สื่อสาร ด้านการ วางแผนและการบริหารจัดการ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านการตระหนัก

รับรู้โลกาภิวัตน์ และด้านการบริหารตนเอง ย่อมส่งผลไปยังคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นระบบในการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดย สถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพนั้นเปรียบเสมือนมีเครื่องจักรันตีในการ รับรองคุณภาพการบริหาร และจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ชุมชนและสังคมมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษาดังนั้นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาจึงควรให้ความสำคัญทั้งต่อตัวบุคคล ซึ่งก็คือผู้บริหาร สถานศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนา กระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งหนึ่งในปัจจัยการควบคุมคุณภาพ ของสถานศึกษานั้นก็คือการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เหมาะสมกับบริบทความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษา และได้รับความเชื่อมั่นจากทุกฝ่าย

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ทำให้พบว่า หากผู้บริหาร โรงเรียนมีสมรรถนะการบริหารงานสูง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนจะสูง ด้วย และในทางกลับกัน หากผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะการบริหารต่ำ ดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนก็จะต่ำด้วย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะผู้บริหารถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการบริหาร จัดการสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการสื่อสาร ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ ด้าน การทำงานเป็นทีม ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านการตระหนักรู้โลกาภิวัตน์ และด้านการบริหารตนเอง ซึ่งส่งผลให้สามารถบริหารจัดการให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุ เป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นระบบในการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพนั้นเปรียบเสมือนมีเครื่องการันตีในการรับรองคุณภาพการบริหาร และจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ชุมชนและสังคมมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญทั้งต่อตัวบุคคล ซึ่งก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งหนึ่งในปัจจัยการควบคุมคุณภาพของสถานศึกษาคือการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเหมาะสมกับบริบทความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อเป็นเครื่องยืนยันความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมที่มีต่อสถานศึกษาว่าจะสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

บทสรุป

การศึกษาวิจัย สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เป็นการวิจัยเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ควรมีการกำหนด นโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านสมรรถนะในการ วางแผนและการบริหารจัดการ โดยการส่งเสริมให้ผู้บริหารได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการสถานศึกษาผ่านวิธีการต่างๆ เช่น การอบรม การประชุม ทางวิชาการ การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริหารสามารถ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรต้องมีการขับเคลื่อนการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ควรมีการ กำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา เนื่องจากการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาเป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการ ดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของการบริหารจัดการ โดยสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการ ประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนถึง จุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณ ควบคู่กันไป

1.3 ทุกคนองค์กร จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่างๆ ของตนเองทั้ง ในด้านสมรรถนะในการสื่อสาร สมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ สมรรถนะ ในการ ทำงานเป็นทีม เพื่อนำมาใช้ในการทำงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยขับเคลื่อนการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบและต่อเนื่องผ่านกระบวนการต่างๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 และในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลพัชร หินแก้ว. (2555). สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครู ศาสตร์อุตสาหกรรม*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชาติชาย พิมพิไสย. (2559). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. *วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัษวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐธนิชา พันธุ์ชะวงษ์. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตวัชรวิมลยา. *วารสาร การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2): 622-633.
- วิไลพร ศรีอนันต์. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัด นครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563) *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ. รัตนะเทรตติ้ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575 สภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลการพัฒนาการศึกษาประเทศ*. กรุงเทพฯ: พรินทิวานกราฟฟิค.

